

Regelbunden tillsyn i Närlundaskolan

Grundskola

Förskoleklass

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Ekerö kommun under hösten 2009 och besökt Närlundaskolan den 1 september år 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.Skolinspektionen.se/Tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 26 februari 2010.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och skolan, dels den information som samlats in under besöket. I Närlundaskolan intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Närlundaskolan

Närlundaskolan	Antal elever
Förskoleklass	51
Grundskola	250

Källa: Skolans egna uppgifter höstterminen 2009

Närlundaskolan ligger inom Ekerös tätort och de flesta av eleverna kommer från bostadsområdena Närlunda och Älvnäs. Eleverna går i åldershomogena klasser och det finns två klasser i varje årskurs. Till skolan hör också "Lilla Gröna" som är en särskild undervisningsgrupp. Skolan är organiserad i arbetslag och arbetslagsledarna och rektorn utgör skolans ledningsgrupp.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlade beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Närlundaskolan		2007	2008	2009
Andel (%) elever som av skolan bedöms ha nått kravnivån på de nationella ämnesproven	Engelska	100	100	97
	Matematik	98	97	100
	Svenska	98	100	97

Källa: uppgifter från skolan

Kommentar och bedömning:

Vid tillsynen framkommer att skolan kan redovisa resultat bland annat vad gäller vissa läsfärdigheter i årskurs 3 och nationella ämnesprov i årskurs 5 i ämnena svenska, matematik och engelska. De sistnämnda resultaten är överlag goda. Rektorn uppger också att skolan följt upp studieresultat för elever som fortsatt till Tappströmsskolan och då konstaterat att dessa elever fått goda slutbetyg. Dock finns inga resultat att tillgå vad gäller skolans samlade måluppfyllelse i förhållande till kursplanernas mål att uppnå i årskurs 3 och årskurs 5. I sammanhanget bör påpekas att de nationella ämnesproven syftar till att ge lärare stöd för att bedöma om eleverna uppnått kursplanernas mål. Provresultaten i sig kan inte ersätta sådana bedömningar.

Skolinspektionen bedömer därför att Närlundaskolan saknar viktigt underlag för att bedöma skolans samlade måluppfyllelse i fråga om kunskapsresultat. En redovisning av skolans måluppfyllelse bör även omfatta fler ämnen än matematik, svenska och engelska och den bör också belysa eventuella skillnader i resultat mellan pojkar och flickor.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Vid tillsynen framkommer att skolan inte tydligt beskriver elevernas kunskapsutveckling i förhållande till nationella mål i alla ämnen de undervisas i, inför upprättande av den individuella utvecklingsplanen. Eleverna vet inte om de nått eller förväntas nå målen för utbildningen och den skriftliga dokumentation som delges hemmen inför utvecklingssamtalen är heller inte klargörande i den frågan.

De individuella utvecklingsplaner som inspektörerna tagit del av redovisar endast i liten omfattning vilka insatser som skolan avser att bidra med. Planerna beskriver huvudsakligen vad eleven ska göra för att utvecklas så långt som möjligt. Det är också svårt att förstå mot vilket/vilka av de nationella målen eleven förväntas utvecklas till nästa samtal.

Skolinspektionen bedömer att Närlundaskolans arbete med individuella utvecklingsplaner behöver åtgärdas så att elevernas kunskapsutveckling tydligare ut-

4 (12)

värderas mot nationella mål i de ämnen eleverna undervisas. Vidare bör de insatser som behövs för att elevens ska utvecklas så långt som möjligt omfatta skolans åtgärder och ansvar och tydligare kopplas till nationella mål.

1.3 Bedömning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Av 4 kap. 2 § skollagen framgår att eleverna ska ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet framgår att skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan.

I Närlundaskolan har inte skolans lokala bearbetningar och tolkningar av kursplanernas mål dokumenterats så att de kan läsas av elever och föräldrar. Det framkommer vidare vid intervjuerna att eleverna har mycket begränsad kunskap om de mål som styr deras utbildning.

Skolinspektionen bedömer att Närlundaskolans arbete med att ge eleverna inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet behöver åtgärdas, såtillvida att skolan behöver bli tydligare i fråga om de mål som styr utbildningen.

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

6 (12)

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Av 5 kap. 1 § grundskoleförordningen framgår att om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Närlundaskolan utarbetar åtgärdsprogram för elever som är i behov av särskilt stöd. Åtgärdsprogrammen redovisar dock inte tydligt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Skolinspektionen bedömer att detta behöver åtgärdas

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 14 a kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att det inom varje särskild verksamhet och varje år upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling ska bl.a. en plan mot kränkande behandling enligt 14 a kap. 8 § skollagen upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Närlundaskolan har en "Likabehandlingsplan, Närlunda skola och fritids 2008-2009" som till vissa delar uppfyller lagens krav. Planen innehåller bland annat vad skolan avser att arbeta extra med i likabehandlingsarbetet år 2008-2009. Det är dock inte tydligt vilka lokala och aktuella behov detta extra arbete avser att svara mot utifrån en inventering av skolans situation. Det saknas vidare tydliga instruktioner kring hur händelser och åtgärder ska dokumenteras. Skolinspektionen noterar att planen utelämnar att föräldrar till den som kränker eller mobbar ska informeras när kränkningar sker. Rektorn bekräftar att dessa föräldrar underrättas först någon vecka efteråt, vilket Skolinspektionen bedömer vara otillräckligt i förhållande till skolans ansvar för att fortlöpande informera föräldrarna om elevens skolsituation. Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas så att Närlundaskolans likabehandlingsplan tydligare upprättas för att svara mot aktuella och lokala behov. Vidare bör planen innehålla klara anvisningar kring hur händelser och åtgärder ska dokumenteras. När kränkningar eller mobbning sker ska föräldrar till inblandade elever fortlöpande informeras. Då de elever Skolinspektionen talat med inte känner till skolans likabehandlingsplan vill Skolinspektionen un-

derstryka vikten av att planen upprättas, följs upp och ses över under medverkan av eleverna så att innehållet i planen förankras i skolan.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

I bilaga 3 till skollagen finns föreskrifter om utbildningens omfattning i grundskolan (timplan). Enligt 2 kap. 3 § grundskoleförordningen anges i timplanen bl.a. antalet timmar för ämnena och elevens val och det totalt garanterade antalet timmar (garanterad undervisningstid).

Av den timplan som gäller för undervisningen i Närlundaskolan framgår inte i vilken omfattning undervisning i ämnena NO och SO erbjuds eleverna. För dessa ämnen finns endast en sammanlagd undervisningstid angiven under rubriken Oä (Oä är förkortning för orienteringsämnena, en benämning från tidigare kursplaner). Eleverna på skolan undervisas dock i ämnena NO och SO.

Skolinspektionen bedömer att detta behöver åtgärdas så att skolan synliggör NO och SO i timplanen och säkerställer i hur stor omfattning ämnena erbjuds eleverna.

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Av 2 kap. 15-16 §§ grundskoleförordningen framgår följande. Undervisning i svenska som andraspråk ska om det behövs bl.a. anordnas för elever som har ett annat språk än svenska som modersmål. Undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas i stället för undervisning i svenska. Svenska som andraspråk är ett eget ämne med en egen kursplan och eleven ska få undervisning i antingen svenska eller svenska som andraspråk. De elever på Närlundaskolan som bedömts ha rätt till undervisning i svenska som andraspråk, får dock ämnet som ett slags stödundervisning till ämnet svenska. Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas så att de elever i Närlundaskolan som bedömts ha rätt till undervisning i svenska som andraspråk, undervisas och bedöms efter detta ämnes kursplan.

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

10 (12)

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 5 kap. 10 § grundskoleförordningen får styrelsen, om en elev inte kan få utbildning som i rimlig grad är anpassad efter elevens situation och förutsättningar, efter att ha hört elevvårdskonferensen, besluta om anpassad studiegång för eleven. Därvid får avvikelser göras från timplanen.

I Närlundaskolan har avvikelser gjorts från timplanen. Dock har beslut om detta inte fattas av rektor på ett tydligt sätt, med åtföljande återrapportering till den styrelsen för utbildningen som delegerat beslutet till rektorn. Istället har avvikelser från timplanen dokumenterats som en del i åtgärdsprogram.

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas så att beslut om avvikelser från timplanen fattas på ett tydligt och korrekt sätt.

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, framgår bl.a. följande. Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Vidare framgår av Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar, att rektorn ansvarar för skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen. Rektorn har ansvaret för skolans resultat.

Vid Närlundaskolan pågår utvecklingsarbeten för en bättre utbildning, benämnda som så kallade satsningsområden. För innevarande läsår uppges undervisningen i matematik vara ett sådant satsningsområde. De utvecklingsarbeten och satsningsområden skolan pekar ut kommer, såvitt Skolinspektionen uppfattar, oftast utifrån initiativ från enskilda lärare, rektor eller arbetslag. Det saknas dock ett systematiskt arbete där skolans måluppfyllelse i förhållande till nationella mål utvärderas och där denna utvärdering ligger till grund för åtgärder för ökad måluppfyllelse. Bland annat saknas återkommande analyser av skolans samlade måluppfyllelse i förhållande till kursplanernas mål i de ämnen skolan undervisar i. Likaså saknas att skolans samlade måluppfyllelse vad gäller till exempel normer och värden och elevers delaktighet utvärderas och analyseras.

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas så att Närlundaskolan kvalitetsarbete tydligare utgår från skolans samlade måluppfyllelse i förhållande till nationella mål.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola som ingår i det offentliga skolväsendet årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Enligt 3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningarna ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. Enligt 3 a § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska i kvalitetsredovisningen uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplaner enligt 3 kap. 16 § diskrimineringslagen och planer mot kränkande behandling enligt 14 a kap. 8 § skollagen redovisas. Enligt 4 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska skolans kvalitetsredovisning utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. För Närlundaskolan uppges att skolans kvalitetsredovisning innefattas i den verksamhetsberättelse och verksamhetsplan Ekerö kommun avkräver skolorna. Skolinspektionen uppfattar också att skolans kvalitetsredovisning utformats som en verksamhetsberättelse i meningen att dokumentet huvudsakligen beskriver det arbete skolan utfört inom olika områden. Viss måluppfyllelse redovisas och analyseras, men istället för att ange eventuella åtgärder för ökad måluppfyllelse, beskrivs vanligen det arbete skolan gjort inom området. Vidare dokumenteras kunskapsresultat alltför begränsat. Uppföljning och utvärdering av kunskapsresultat i fler ämnen än engelska, matematik och svenska behöver redovisas. Det redovisas inte heller någon uppföljning och utvärdering av skolans motsvarande plan mot kränkande behandling. Vad gäller elevers medverkan har de svarat på enkäter som underlag för utvärderingar. I övrigt har kvalitetsredovisningen inte utarbetats under medverkan av elever. Skolinspektionen bedömer att Närlundaskolans kvalitetsredovisning behöver utvecklas så att den tydligare och mer specifikt beskriver vilka resultat skolan uppnått i förhållande till nationella mål, analyser av dessa resultat och åtgärder till följd av analyserna. Vidare ska kvalitetsredovisningen upprättas i samverkan med elever och uppföljning och utvärdering av skolans plan mot kränkande behandlings ska redovisas.

2009-11-27 Stockholm

Lars Svensson

Ylva Johnsson